

Ütős este a Kodály Központban

Egy magyarországi bemutató a fő attrakciója a Pannon Filharmonikusok január 11-i koncertjének: Vajda Gergely *Drums, drums, drums*, azaz „Dobok, dobok, dobok” című versenyműve hangzik majd el először itthon, a szerző vezényletével. De nemcsak a főfogásért érdemes ellátogatni a koncertre, hiszen a mellé válogatott művek – Kurt Weill szvitje a *Koldusopera* alapján, Stravinsky D-dúr vonóscsereciójának és Hindemith *Koncertzenéje* – mind ritkaságszámba mennek a hangversenyéletben.

Vajda Gergely ütődobra, nagydobra és drumsetre írt versenyművet

Vajda Gergely másfél évtizede főként az Egyesült Államokban tevékenykedik, így a *Drums, drums, drums* is ott hangzott el először, európai bemutatójára pedig 2017 májusában került sor a Frankfurti Rádiózenekar közreműködésével. Más ütős koncertok általában tíz-húsz, vagy akár negyven ütőhangszert is alkalmaznak, a zeneszerzők minél több hangszínt igyekeznek felvonultatni. Vajda Gergelynek azonban más célja volt a három ütőhangszerre és zenekarra írt darabban, melyben egy ütődob, egy nagydob és egy drumset, azaz dob felszerelés a főszerep: „A mű megírására az a kíváncsiság vezetett, hogy vajon milyen hangzást eredményez, ha a dob felszerelés valamennyire eltakarja a háttérben zajló zenei történetet. Mondhatnánk úgy is, hogy a zenekar ki van fordítva önmagából, hiszen az ütősök egyébként hátul szoktak ülni, itt azonban a ritmus a zászlóshajó, a dallamok és harmóniak pedig csak mögötte hallhatók. A dob felszerelésre támaszkodva stílári utalások is szerepelnek a darabban a rockzenére és más könnyűzenei műfajokra. De oly módon is fontos szerepet játszik a hangszercsoport, hogy a másik két szólóhangszer imitálja a rajta megvalósítható játékmódot. A darab négy tételéből egyet csak a szólóhangszerekből álló trióra írtam, a többi pedig különböző ütős játékmódokról kapta a nevét. Az

első tétel címe például »Tucci-tucci« – a fiaimtól kölcsönöztem ezt a kifejezést, amellyel a rádióban hallható zenéket szokták illetni.” A dob felszerelésen Borlai Gergő fog játszani a Kodály Központban, aki az amerikai bemutató szólistája is volt. A nagydob mellett a Pannon Filharmonikusok ütőhangszeres zenésze, Góth Tamás áll majd, az ütődobos szólista pedig Joó Szabolcs, a Nemzeti Filharmonikusok tagja lesz.

Az est programja valóban nem mindennapi, minden egyes elhangzó mű különlegességnek számít. Vajda Gergelyt a műsor-összeállítás koncepciójáról is megkérdeztük: „A programot azon gondolat alapján állítottam össze, hogy minden elhangzó mű a zenekar más-más szekcióját mutassa be. Kurt Weill *Koldusopera*-szvitje fúvósokat, illetve néhány ütőhangszert foglalkoztat. Hindemith művében csak vonósok és rézfúvósok játszanak, az én darabomban pedig az ütősök vannak előtérben. Talán Stravinsky D-dúr csereciójának hangzása a legmegszokottabb a közönség számára, hiszen ebben csak vonósok játszanak. A zenekar tehát összetevőire bomlik, és a hallgatónak alkalma nyílik kicsit közelebből megvizsgálni az egyes szekciókat. Érdekes megfigyelni, hogy mit tud kezdeni egy zeneszerző egy hiányos zenekari hangzással.”

A zeneszerző-karmester egyszer azt nyilatkozta magáról: „a reptéren vagyok otthon”. Folyamatosan ingázik a két földrész között, s bár a zeneszerzéshez állítólag nyugalom és ihletadó környezet kell, neki így is van energiája komponálni. „Annak, hogy karmesterként sűrű a programom, és sokat utazom, van egy igen pozitív hatása a zeneszerzésre: nem hagyja, hogy sokat írjak. Ha valakinek túl sok ideje jut a komponálásra, könnyen előfordul, hogy kevésbé erős ötletek is megvalósulnak a keze alatt – pláne, ha a darab rendelkezésre készül. Még Beethovennel is előfordult ez annak idején: az *István, a király* nyitány például – el kell ismerünk – kevésbé sikeres, mint a többi. Amikor eszembe jut egy ötlet, sokszor hónapokig nem tudok sort keríteni a megvalósítására, ezalatt azonban érik, formálódik bennem az anyag, és mire leírom, a legtöbb kérdéses pont kikristályosodik számomra. Így volt ez a *Drums, drums, drums* esetében is: másfél évig foglalkoztatott a téma, mire elkezdtem írni. Ebben az életformában persze fontos segítség a számítógép is, amin minden anyagot tárolok, és bárhol, bármiikor elővehetem akár feljegyzés, akár komponálás céljából.”